

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

CENA PRENUMERATY: w Łodzi z odnośnikiem do domu i na prowincji rocznie Mk 21, półrocznie Mk 10.50, kwartalnie Mk. 5.25, miesięcznie Mk. 1.75. Zagranicą kwartalnie Mk. 6.

Wtorek, 30 października 1917 r.

CENA OGŁOSZEŃ: Na stronie 1-iej w tekście mk. 1.75 f. za wiersz pet. Jedno-lamowy Nekrologia i Reklamy 75 f. za wiersz pet. Ogłoszenia zwykłe 50 f. za wiersz pet. Drobne do 7 f. za wiersz

Fanatyzm partyjny.

Wszelki fanatyzm, czy to na tle wierzeń religijnych, czy przekonań politycznych, jest czynem karygodnym, zasługującym na potępienie stanowcze przez ludzi uczciwych. Fanatyzm bowiem wiedzie do czynów, nie liczących ani z powagą chwili, ani też nie przynosi korzyści, lecz raczej szkodę, sprawie, w imię której się objawia. Fanatyk, zarażony nim, wskutek zaciemnienia światopoglądu swego, nie ma ani jasności sądu, ani też możliwości ocenienia trzeźwo, co w danym wypadku czyni wypada, a czego czynić nie wolno; co daną sprawę podnosi w opinii publicznej, a co ją kompromituje.

Uwagi te nasunęło nam przykre zaiscienie w Solurze podczas obchodu stułetniej rocznicy zgonu Tadeu-

dzięki Napoleonowi, Polska w całym dawniejszym swoim majestacie powstanie z grobu do niepodległego, pełnego chwały bytu. Nadzieje te wzrosły do najwyższej potęgi w roku 1812, gdy Napoleon na czele olbrzymiej armii w zwycięskim pochodzie rzucił się na Moskwę.

A jednak co się stało? Wiadomo, jaki smutny epilog miała epopeja napoleońska. Kto wie przyletem, czy pogrom Rosji, gdyby do niego doszło, miałby pomysły wynik dla Polski. To późniejsze badania historyczne uświadomiły, że Napoleon dlatego jedynie przedsięwziął kampanie 1812 roku, że Aleksander I nie chciał sprzymierzyć się z nim przeciw Anglii i razem przedsięwziąć pochodu na Ładzie Wschodnie, owa pięć achillesową Wielkiej Brytanii. Kto wie, czy jednym z punktów podobnego przymierza nie byłoby oddanie całej Polski pod panowanie Rosji. Są do tego w historii Napoleona dość poważne dane. Tadeusz Kościuszko przenikliwym wzrokiem swego umysłu, zastrzeżonym przez umiłowanie wolności w całej czystości tego pojęcia, przechrzył Napoleona i nie chciał oddać mu w usługi swej szabli, z którą walozyl w wolność na obu półkulach świata. Nie ufał Napoleonowi, nie wierzył w jego dobre chęci co do odbudowy niepodległej Polski.

I dziś niepodobna stanowczo orzec bez obawy popełnienia omyłki, czy koalicja naserjo myśli o odbudowie Polski w jej etnograficznych granicach, czy nie złoży jej w ofierze na kongresie pokolowym dla innych, nieznanych nam, celów.

Każda droga wiedzie do Rzymu i każdy pogląd partyjny w zasadzie może być dobrym, lecz ten tylko okaże się zbawiennym, który przyoblecze się w realne kształty.

Niema więc nikt prawa potępiać drugiego za to, że innej jest orientacji, byle ta orientacja była szczerą, a nie wypływała z prywatnych, podstępnych co do ich źródła, korzyści lub karierowiczostwa.

Ostateczny rezultat pokaże, kto miał rację, a kto błędził.

Miejmy zawsze w pamięci słowa Naczelnika Narodu, wypowiedziane podczas przysięgi na rynku krakowskim:

"Nie użyję ofiarowanej mi władzy na niczyją korzyść prywatną"

To znaczy że wszelka prywatna jest nią i zaciętrzewiona partyjność, powinna być stanowczo wykluczona, gdy idzie o sprawę dla nas wielką o sprawę Polski.

St. Ep.

Prądy wśród żydów.

Wobec wielkiej aktualności, jakiej ostatnio nabrała kwestja żydowska w Polsce, nie od rzeczy, sądzimy, będzie zaznaczenie szerszego ogółu z prądami polityczno-społecznymi, przenikającymi zbiorowisko żydowskie, zarówno sfery t. zw. inteligencji, jak i mas żydowskich.

Zasadniczych kierunków wśród żydów rozróżniamy cztery: asymilacyjny, nacjonalistyczny, ortodoksyjny i socjalistyczny, które reprezentuje

w kraju naszym kilka grup politycznych.

Prądy asymilacyjne, dążące do zpolonizowania pod względem narodowym szerokiej mas żydowskiej, do uobywatelnienia ich niejako w kraju naszym, jako wspólnej ojczyźnie—przenikają głównie inteligentne sfery żydowskie i uczącą się młodzież. Pod sztandarem asymilacji gromadzą się i hasła tej niosą właśnie w ten lud żydowski cztery organizacje inteligentne: właściwi asymilatorzy, tak zwani neo-asymilatorzy, tak zwani żydzi-polacy i demokraci-radykalni. Grupy te różnią się od siebie tylko drobnymi szczegółami w zasadach, taktyką działania, tudzież bardziej pravicowym, zachowawczym, czy też lewicowym, radykalnym światopoglądem. Sprzyają kierunkowi asymilacyjnemu również żydzi, od szeregu lat czujący się już zupełnie obywatelami polskimi.

Pod protektoratem sfer asymilatorskich znajduje się związek ogólnokrajowy młodzieży p. n. „Zagiew”, wykazujący wielkie wpływy i żywą działalność.

Kierunek nacjonalistyczny, zdążający ku wyodrębnieniu życia żydowskiego w Polsce, ku „wyswobodzeniu” go od wpływów asymilacji, słowem, zmierzający ku utworzeniu w Polsce Judeo-Polski, reprezentuje potężna „Partja Ludowców” (Volksgruppe) z pp. Prilutzkimi, Hirschhornem, Jackanem i in. na czele. „Partja ludowa” posiada poważne wpływy w całej Polsce, szczególnie wśród t. zw. litwaków, a także i w tułszych masach żydowskich.

Dla lepszej orientacji przytaczamy tutaj niektóre wyatki z programu ludowców bez komentarzy:

„Żydowska partja ludowa stoi na gruncie samodzielnej, demokratycznej Polski i żąda: pięcioprzymiotnikowych wyborów do wszystkich instytucji reprezentacyjnych, powszechnej, obowiązkowej szkoły początkowej z żydowskim językiem wykładowym”.

Wychodząc z założenia, iż naród żydowski w Polsce jest samodzielną grupą narodową, dąży żydowska partja ludowa do zagwarantowania żydom polskim w państwie, nie tylko równouprawnienia obywatelskiego, ale też praw mniejszości narodowej.

Żydzi w Polsce tworzą prawną wspólnotę narodową i zarządzają zupełnie samodzielnie wszystkimi sprawami ludu przez „Radę ludową”, zwołaną na zasadzie pięcioprzymiotnikowego prawa wyborczego dla wszystkich obywateli żydów obojga płci, nie niżej lat 20. Funkcje i prawa żydowskiej „Rady ludowej” określa żydowskie zgromadzenie konstytuujące (sejm.)

Zargon uznaje państwo, jako język urzędowy narodu żydowskiego z prawem posługiwania się nim w życiu publicznym i wewnętrznym. W żyd. szkole początkowej i wogóle w żyd. szkolnictwie, językiem wykładowym jest zargon.

Żydowska „Rada ludowa” jest urzędową przedstawicielką narodu żydowskiego w Polsce i ma prawo... nakładania podatków na obywateli żydowskich, celem powię-

kszenia swoich środków pieniężnych i pokrycia specjalnych wydatków”.

Do nacjonalistów żydowskich zaliczyć jeszcze musimy sjonistów. Idea sjonizmu podnosi tradycje hebrajszczyzny i zmierza ku wyswobodzeniu z rąk obcych dla żydów własnego państwa żydowskiego w Palestynie. Dzięki znacznym ofiarom, zbieranym obecnie w całym świecie, praca w kierunku wykupu ziemi postępuje naprzód. Zanim jednak idee sjonistyczne przybiorą kształty realne, sjonisci w stosunku do zagadnień życia żydowskiego w Polsce, solidaryzują się zupełnie z ludowcami.

Sjonisci mają również wielkie wpływy na masy żydowskie, a także na talmudystów—rabinów.

Ortodoksyzm oznacza pojęcia sfer konserwatywnych żydowskich, t. zw. „chasydów”. Ma za zadanie podtrzymywanie wśród mas żydowskich tradycji religijnych zakonu Moizeszowego. W stosunkach z polakami kierunek to lojalny, ugodowy, przyjazny mniej więcej. Związki ortodoksyjne, chasydskie (Agudah hoortodoksim), rozrzucone bardzo licznie po miastach i miasteczkach polskich, skupiają głównie starsze pokolenia żydów. Związkiem tym przewodzą głównie rabini.

Socjalizm żydowski dzieli się na dwa odłamy: „Bund” i „Poajle Cjon”. Żądając reform socjalistycznych, stoją „bundziści” na stanowisku podobnym do nacjonalistów—ludowców, „poajle-cjonisci” zaś na stanowisku, podobnym do sjonistów. Podobnie i w stosunku do polaków. — Słowem „Bund”, to jakby eksperyment ludowców na gruncie socjalistyczno-robotniczym, „P. C.” znów, jakby sjonistyczna. Wpływy sjonistów większe, niż „Bundu”.

Żywioły żydowskie wszystkich odzieni rozporządzają licznym szeregiem wybitnych i uzdolnionych publicystów, którzy na łamach pisma prowadzą ożywioną agitację ideową i polemiczną.

Ludowcy wydają: „Moment”, „Hajnt”, „Łodz. Volksblatt”, tygodnik „Das Volk”, „Schul und Erziehung” i w języku polskim „Głos żydowski”. Sjonisci: „Das Jued. Volk”, „Hacefire”, oraz miesięcznik „Biné Pitim”, i dziennik „Łodz. Tageblatt”. Organem bundzistów jest „Lebensfragen”, ortodoksoów „Das Juedische Wort”. Ogółem 12 czasopism żydowskich wychodzi w okupacji niemieckiej.

Jak widzimy z ostatnich wydażeń na terenie sprawy żydowskiej w kraju naszym, grupy sprzecznon polityczne żydowskie wykazują wielką ruchliwość..

St. Skielca.

Ze spraw szkolnych.

Jak to wzmiankowaliśmy wczoraj, w ubiegłą sobotę odbyło się pod przewodnictwem p. Wasiliewskiego, zebranie Sekcji nauczania elementarnego, troskę obrad którego przytaczamy poniżej.

Po odcyżaniu protokółu z ostatniego zebrania, p. Skielca przedsta-

wł sprawozdanie delegatów z prac programowych kursów pedagogicznych, poczem przewodniczący referował sprawę przyłączenia się do zrzeszenia nauczycielstwa polskich szkół początkowych w Łodzi. Zaznaczył on, że do niedawna istniało jedno Stowarzyszenie, które obejmowało nauczycieli szkół średnich i elementarnych. Obecnie powstało oddzielne stowarzyszenie, które jest oddziałem zawodowym Warszawskiego o identycznych celach, a ustawa jego przewiduje przyjmowanie nauczycielstwa średniego, jak i początkowego nauczania. P. Wasilewski zwracał uwagę, że jeśli część nauczycieli z istniejącego zapisze się do nowopowstałego wówczas nastąpi wśród nauczycielstwa podwojenie. Wobec tego, zaproponował zebraniemu, aby wypowiedzieli się, czy nauczycielstwa początkowe ma należeć do obu stowarzyszeń, t. j. do Stow. nauczycieli elementarnych, oraz do nowopowstałego oddziału Stow. nauczycielstwa polskiego.

W sprawie zrzeszenia zabrał głos p. Kiliański, który przedstawił historję rozgraniczenia Stowarzyszeń zawodowych warszawskich na zrzeszenie nauczycielstwa polskich szkół początkowych i Stow. nauczycielstwa polskiego, obejmującego nauczycielstwo średnie. Mówca dowodził, że utworzenie na gruncie Łódzkiego Stowarzyszenia o celach identycznych osłabi organizację zawodową nauczycielstwa wewnątrz i zewnątrz, w razie, gdyby nauczycielstwo początkowe miało należeć do obu stowarzyszeń. Zdaniem p. K., należy dążyć wszelkimi staraniami, aby nauczycielstwo szkół początkowych pozostało w jednej organizacji zawodowej bez względu na firmę, jaką Stowarzyszenie nosić będzie.

P. Turowski w przemówieniu swoim zaznacza, iż nie należy rzucać gromów na nowopowstałe Stowarzyszenie, przeciwnie, powstanie oddziału Stow. nauczycielstwa polskiego, skupiającego tylko nauczycielstwo średnie należy powitać z uznaniem, o ile też nauczycielstwo w tej instytucji znajdzie odpowiednie warunki pracy zarówno narodowej, jak i zawodowej.

P-na Rowińska oświadcza się za zrzeszeniem nauczycielstwa elementarnego ogólnokrajowego.

W sprawie powyższej zabierali jeszcze głos pp.: Maj-Majewski, Kałusiński, Tomaszewski i inni.

Po ożywionej dyskusji, zebrani wyrazili jednomyślnie życzenie, aby nauczycielstwo początkowe, jednocześnie się pod egidą jednej organizacji i nawiązało ściślejszy kontakt z Zrzeszeniem nauczycielstwa polskiego szkół początkowych w Warszawie, nie przesadzając na razie sprawy zamiany firmy.

Dla ustalenia kandydatury delegata od nauczycielstwa do miejscowej szkolnej Rady Okręgowej postanowiono, aby sprawą tą zajęły się prezydja: Sekcji nauczania elementarnego i Kola nauczycieli szkół miejskich. Wybrani trzej kandydaci przedstawieni będą na zebraniu wtorkowym.

Z Rady Miejskiej.

Wczorajsze posiedzenie Rady Miejskiej otworzył o godz. 6 m. 20 wieczorem prezes inż. T. Sulowski, w obecności 44 radnych. Sekretarzem w. p. Jarblum i Rzewski.

Przedstawieniem obecnym nowego radnego, p. Gralińskiego, który wszedł na miejsce p. A. Paszczyńskiego — przewodniczący odczytał wkrótce grona właścicieli piekarni, których zobowiązano, w razie potrzeby, do pomocy w dostawie mąki. W projekcie tym zaznaczają, że z niecierpliwością oczekiwano, przychylniej, rezygnacji ze strony Rady Miejskiej, w sprawie pozwolenia na otwarcie piekarni, tymczasem stało się inaczej. Przewodniczący oznajmia, że w sprawie tej możliwa jest rewizja za padłej uchwały i że to zależy od decyzji radnych w terminie ustanowionym.

Następnie radny Szwalcer przystąpił do referowania dzieła szkolnictwa. Przytacza on przedewszystkiem dane statystyczne, dotyczące liczby dzieci, w wieku szkolnym, w miastach, miasteczkach, oraz stała się odczytać zarządy radnego Stypułkowskiego, jakoby dane, które posiadałby się referent, w poprzednim sprawozdaniu była nieaktualna.

Referent zaznacza, że w Warszawie, jest 14,5 proc. dzieci w wieku szkolnym, w Łodzi 12,5 proc. dzieci w wieku szkolnym jest 10, proc. a w innych miastach...

Następnie p. Szwalcer odczytuje budżet szkolnictwa w Łodzi na rok 1917-18, w którym ogólna suma wydatków stanowiąc będzie marek 224,264,96, z czego na szkoły niemieckie wyznaczono 692,107 mk., na szkoły polskie 1,349,816 marek i na szkoły żydowskie — 863,793 mk.

Z zestawienia pozycji budżetowych wynika, że wpływ na szkolnictwo wynosiłby 390,290 ten 96. Wydatki zaś mk. 3,128,796 (art. 96. Referent przytacza wyjątki z Ustawy szkolnej stojącej na gruncie obowiązującego prawa. Mówi o szkołach publicznych i prywatnych; o szkołach utrzymywanych przez gminy i powiaty. Przytacza także wydatki na szkoły elementarne pensje winna gmina, latwie funkcje specjalne inspektor okręgowy, mówi o zadaniach rad szkolnych, okręgowych i o składzie rad szkolnych.

Następnie referent przechodzi do charakterystyki inspekcji szkolnej. W sprawie o ustawie szkolnej dotychczasowej, która stosowała się do narodowości niemieckiej, językiem wykładowym w tych uczelniach jest niemiecki, koszty utrzymania pokrywa gmina — względnie państwo.

Bardziej referent porównuje ustawę szkół w państwie z ustawami szkół w Niemczech, Austrii i Galicji. Nie chodzi tu o krytykę nowej ustawy szkolnej tymczasowej, lecz o pragnienie stwierdzić, że wobec organizacji się Szkolnej Rady Okręgowej, rada Delegacji Szkolnej schodzi do minimum i że istnienie jej stało się zbędne. W końcu stawia wniosek następujący:

Wobec kompetencji i zakresu obowiązków powstającej w mieście naszej Rady Szkolnej Okręgowej, przewidzianych w Dziale III, rozdział I Art. 34 — przepisów tymczasowych o szkołach elementarnych w Królestwie Polskim, wydanych i ogłoszonych w Nr 1 „Dziennika Urzędowego” Departamentu Wyznań Religij i Oświecenia Publicznego Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego, Rada Miejska uważyła dalsze istnienie Delegacji Szkolnej za zupełnie zbędne i uchwala przystąpić do jej likwidacji.

Dr. Rosenblatt — krytykuje nową ustawę szkolną, twierdząc, że stworzona została dla tego, aby odebrać mniejszości żydowskiej społeczeństwa prawa kierownictwa rozwojem szkolnictwa żydowskiego.

Mówca dowodzi, że muszą istnieć oddzielne typy szkół ludowych polskich i szkół ludowych żydowskich. Dla szkół żydowskich winni być specjalni nauczyciele; nauczyciele ci powinni być wyszkoleni w seminarjum żydowskim. Społeczeństwo żydowskie powinno samo decydować o szkolnictwie żydowskim; jest to czyste wewnętrzne kwestja żydowska.

W końcu mówca stawia wniosek treści następującej:

1) Rada Miejska uchwala wprowadzić do budżetu szkolnictwa w tytule IV sumę marek 60,000 na założenie żydowskiego seminarjum nauczycielskiego; 2) Rada Miejska widzi w świetle wydanej ustawy o szkolnictwie, ograniczenie praw mniejszości wyraża przeciw temu protest.

Wniosek ten przez żydów nacjonalistów przyjęty został oklaskami.

Z kolei radny Lichtenstejn przemawia na temat szkolnictwa i dowodzi potrzeby szkoły powszechnej, mówi o teraźniejszym stanie szkół, uragającym najelementarniejszym wymaganiom. Przechodzi następnie do szkół żydowskich, które zdaniem mówcy istnieją na specjalnych warunkach. Teraźniejsza szkoła żydowska pacy rozwój ducha. Tu nie chodzi o to, czy język żydowski jest dobry, czy zły, lecz o prawa masy. Twierdzi, że ogół obawia się tej sły, jaka stanowi masa ludności żydowskiej.

Jasna jest rzecz, że tylko w języku ojczym dziecko harmonicznie i prawidłowo rozwijać się może. Masy ludowe nie zrzekną się swego języka i nie odstąpią od swego języka. — Zmuszanie dzieci do wychowywania ich w języku ojczym wywrze wielce niepożądany skutek. W końcu ogłasza szereg wniosków, między innymi: 1) aby na szkołę żydowską i oświatę ludową wprowadzić do budżetu Mk. 7,000; 2) aby na szkołę Stow. „Swiatło” i „Harfa” wyznaczyć Mk. 10,000, aby sumę na kursy dla nauczycieli powiększyć do 6,000 mk. Wreszcie, aby powołana była do życia szkoła ludowa specjalna dla potrzeb narodowości.

Radny Holenderski żąda uwzględnienia praw ludności robotniczej żydowskiej przez wprowadzenie języka żydowskiego do szkół, jako wykładowego.

Następnie wskazuje w b. długim przemówieniu, jaką powinna być szkoła żydowska, ludowa, która musi być utrzymywana na koszt miasta, — wreszcie aby stworzyć seminarjum żydowskie. Reasumując swoje wywody, radny Holenderski odczytuje cały szereg wniosków, dotyczących otwarcia nowych szkół żydowskich i powiększenia sumy budżetowych na szkoły żydowskie.

Przewodniczący komunikuje, że 8 radnych niemców zgłosiło życzenie, aby ośmiędziesiąty budżetowy nad szkolnictwem odłożyć do przyszłego tygodnia, gdyż z powodu przypadającego święta protestanckiego skończył się rok szkolny, a ewangelicy uczestniczyć w zebraniu nie mogą.

Radni przychylają się do tego życzenia, wyrażają również zgodę, aby na sekcji oświaty zebraniu rozpatrzyć sprawę budownictwa.

Co się tyczy protestu właścicieli zamkniętych piekarni oraz ich żon — Rada postanowiła zadanie, bez skutku.

Posiedzenie o godz. 10 wieczorem zamknięto.

Biurowi: A. T. nadesłało nam, poniższy komunikat:

Celem zapewnienia normalnego przebiegu oraz silnej podstawy budowy wojska polskiego, niezbędną jest powołanie z paszport obywateli Królestwa Polskiego troskliwie wybranego i o dobre wykształceniu korpusu obywatelskiego wojska polskiego.

Na uczniów szkół oficerskich wojska polskiego nadają się przedewszystkiem ludzie młodzi, zdrowi, silni i nieposzlakowanego charakteru.

W wieku od 18 do 20 lat, o dostatecznym wykształceniu, o nie możności, abiturjenci szkół średnich.

Kandydaci muszą się zobowiązać do trwałej czynnej służby w wojsku polskim, nie tylko na czas obecnej wojny, lecz i potem na czas pokoju, na przeciąg najmniej lat 5-ciu od ukończenia szkół wojskowych. Celem zabezpieczenia aspirantów oficerskich lepszymi warunkami oraz umożliwienia im sprawienia sobie z własnych funduszy lepszego ubioru, wyznaczony jest do chwili otrzymania stopnia oficerskiego pomoc materialna z własnego majątku lub z majątku rodziców, względnie krewnych, w wysokości 50-75 marek miesięcznie.

Okres kształcenia przyszłych oficerów będzie podczas wojny oraz podczas tworzenia wojska przyspieszony; średnio będzie odbywał się w oddziale oficerskim trzymiesięczną służbę holową w oddziale oraz w tymczasowej praktycznej i teoretycznej kursy szkoły podchorążych, tak, że w całości po upływie 6-ciu miesięcy będzie mógł otrzymać stopień oficerski. Szczegółnie zdolni, obywateli i pełni aspiranci mogą zostać oficerami w trybie skróconym, w którym pierwsza część wykształcenia, t. j. służba holowa w oddziale, skróci się do 6 tygodni.

Kształcenie odbywać się będzie w wojskowym oddziale ćwiczywym pod komandą wyjątkowo polskich oficerów.

Przyjęcie kandydatów może być natychmiastowe, jest jednak pożądane, że względu na jednolitość tok wykształcenia, od 1-go grudnia r. b.

Zgłoszenia przyjmują wszystkie urzędy zaciągu do wojska polskiego oraz inspektorat szkół piechoty w Warszawie. Krakowskie Przedmieście 36, w godzinach: od 9 do 11 przed poł. i od 5 do 7 wieczorem.

Przy zgłoszeniu należy przedstawić: 1) Matrykę rodzenia. 2) Poświadczenie władz miejscowych o nie-ograniczeniu prowadzeniu się.

3) Dla niepełnoletnich nowożeńców certyfikat opiekuna, na wstąpienie do wojska.

4) Urzędowo stwierdzone posiadanie osobistego majątku, względnie zobowiązanie rodziców lub osób trzecich do utrzymania, aż do uzyskania przez kandydata stopnia oficerskiego wyżej wymienionego dopłaty.

6) Własnoręcznie napisany przebieg życia. Kandydaci nie posiadający pełnego wykształcenia średniego, będą poddani egzaminowi wstępnemu.

Leop. Denbeck, pp. podpułkownik i inspektor szkół piechoty.

Ogłoszenie.

dotyczące podatku gruntowego miejskiego.

Podług § 1 regulaminu z dnia 26-go października 1916 roku podatkowi gruntowemu miejskiemu podlegają wszystkie znajdujące się w obrębie miasta grunty, zabudowane i niezabudowane. Właściciele tychże lub ich zastępcy obowiązani są w myśl § 5 do podania obszaru gruntu, jak również numeru hipotecznego i poliocyjnego.

Pomimo rozesłania w swoim czasie przez oddział podatkowy Magistratu formularzy na deklaracje, oraz pomimo ogłoszonego wezwania z dnia 27 lutego r. b., nie złożono jeszcze wszystkich deklaracji.

Wzywa się przeto niniejszym ponownie wszystkich tych, którzy z jakiegokolwiek powodów deklaracji jeszcze nie złożyli, aby dostarczyli je niezwłocznie, nie później niż w ciągu 2 tygodni, gdyż w przeciwnym razie, po ujawnieniu przez kontrolę, na uchylających się od tego obowiązku nałożona będzie bezwzględnie i bezwzględnie do 1,000 mk. lub w razie niezapłacenia jej, areszt do 6 tygodni.

Formularze na deklaracje są do odebrania w oddziale podatkowym Magistratu przy Nowym Ryнку No 2 (na I piętrze).

Łódź, dnia 18 października 1917 r.

Magistrat

Przebieg

— **Maboż-ństwo solenne w języku polskim z racji uroczystości reformacyjnej wroc. z Komunią św. św. odbędzie się dla parafian ewangelików i dla młodzieży szkolnej w kościele ew. august. św. Trójcy (przy Nowym Ryнку) w środę, 31 b. m. o godz. 12 w południe.**

— **Szkoła koedukacyjna.** Do szkoły No 5 przy ul. Nowo-Spacerowej 25, przeznaczonych dla 150 chłopców, z powodu znacznej ilości wojennych dzieci, postanowiono przyjmować również i dziewczęta.

— **Z głównej kasy.** Główna kasa przy prezydium polonii dziś i jutro jest nieczynna.

— **Kandydatki na nauczycielki ludowe.** Słuchaczki uzupełniających kursów ochroniarskich, urządzonych we wrześniu r. b. przez sekcję opieki nad dziećmi i młodzieżą przy Miejskiej Radzie Opiekunskiej, która posiadała patenty szkolne z cennym doświadczeniem dla objęcia posad nauczycielskich szkół początkowych, mają być zakwalifikowane przez tytejszy wydział szkolnictwa, jako kandydatki na posady nauczycielek szkół ludowych.

Szczegółów w tej kwestii udzieli w Radzie O. M. instruktorka ochron p. Grzybowska.

— **Podział mandatów w P. M. Szk.** Na wczorajszym posiedzeniu nowo-wybranych członków zarządu Polskiej Macierzy Szkolnej, dokonano podziału mandatów w sposób następujący: przewodniczący p. Stanisław Chelmiński, zastępcy — pp. Br. Knotha i Wacł. Kloss, sekretarze — pp. Rom. Wybranowski i Ant. Goerpe, skarbnicy — pp. Fel. Przedpełski i Edm. Pfeifer, gospodarz — p. W. Erciński.

Z reszty wybranych członków, pozostali w zarządzie bez specjalnych mandatów: pp. K. Fiedler, Janina Adamowiczowa, Sabina Gontarska, Marja Przedpełska, ka. prał. Tymieniecki, dr. Siwiński, Maks. Brzeziński i Rom. Tulin.

W skład sekcji rozdziału zapomóg dla uczniów szkół średnich weszli pp: Kloss, Knotha, Pfeifer i pani Adamowiczowa.

Sperządzono listę członków, organizatorów koła im. Tadeusza Kościuszki, dla prowadzenia uniwersytetu ludowego ze specjalnem uwzględnieniem potrzeb oświatowych robotników.

W rocznicę śmierci Henryka Sienkiewicza postanowiono urządzać w kościele św. Krzyża nabożeństwo, oraz zorganizować odczyty na kursach Polskiej Macierzy Szkolnej.

— **Z kola pomocy dla legionistów polskich.** Sprzedazy chorągiewki żalobnych, przeznaczonych na potrzeby zamiast swiata, podjętych przez wymienione firmy: Sklep „Kierunek” współdziałający — Piotrkowska 100; księgarnia „Ciepła” — Przejazd 4; Pralnia chemiczna Cebulka — Piotrkowska 1; Spies i Syn — Piotrkowska; Gebethner i Wolff — Piotrkowska; L. Fischer — Piotrkowska; „Dzielnik” — Agencja „Promień” — Witebska — Piotrkowska; Apteka „Głuch waleki” — Działowa; Piłch — Piotrkowska; Strzelecka — 21 i 15; J. Bruziński — Piotrkowska; Kłódka wypożyczalnia książek — Przejazd 5.

Poza wspomnianymi firmami, chorągiewki sprzedawane będą przez uproszone papię na ementaryzu przy balajny oraz na ementaryzach przed kościołami w ciągu całego dnia i w listopadzie.

Dość ze sprzedazy chorągiewek tych przeznaczony jest na kola pomocy dla legionistów polskich i ich rodzin.

— **Z muzyki.** W dniu 1 listopada w uroczystość Wszystkich Świętych koncert odbędzie się, jak zwykle, w niedzielę, telefon i telegraf są w tym dniu powszednie.

— **Loteria na odzież i tkaniny.** Na odbytuem wczoraj, pod patronatem wodniactwa inż. L. Kozłowski, wspólnem zebraniu nauczycieli i uczniów początkowych miejskich z kuratorami tych uczelni, zwolniam w sprawie przysięcia z pomocą biednej działalności szkolnej, drogą zaowocowania jej na zimę odzieży i tkanin, zebrani na dłuższej dyskusji zaakceptowali projekt urządzenia loterii. Dochód z której przeznaczony będzie na pokrycie

W dniu 29 b. m. nagle rozstała się z tym światem nasza ukochana wychowawca

ś. † p.

Berta Dregierówna

panna,

przeżywszy lat 31

Wyprowadzenie drogiej nam gwiazdy ze Zgierza z domu żałoby przy ul. Długiej dom Kruschego, na stary omentarz katolicki w Łodzi, nastąpi dn. 31 b. m. o godz. 1 po południu.

Na smutny ten obrzęd zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych.

Stroskana opiekunka Ferdynanda Kościelny.

niezbędnych na ten cel wydatków.

Wybrano komisję składającą się z 12 nauczycieli, do której wejdzie również 6 członków komisji dochodów niestałych przy Kole kuratorów. Komisja ta ma wypracować szczegółowy plan loterii, uzyskać potrzebne środki na jej urządzenie, oraz pozwoleń od władz.

— **Z „Uzdrowiska“.** Zapisy chorych kobiet do „Uzdrowiska“ na sezon XI (m. grudzień) odbywać się będą we środę, dn. 31 października r. b., od godz. 10-ej do 12 przed południem, w kancelarii Tow. „Bykur Cholim“, przy ul. Cegielskiej 57.

Pierwszeństwo mają rekonwalescenci. Zapisy odbywają się osobistie za okazaniem paszportów

— **Wystawa drobiu.** Two hodowli drobiu na ostatnim zebraniu postanowiło urządzić wystawę, która się odbędzie w dniach 8, 9 i 10 grudnia r. b.

— **Zjazd robotników przemysłu metalurgicznego.** Przypominamy, że w nadchodzący czwartek, 1 listopada o godz. 9 i pół rano rozpoczyna się w sali Rady związków i stowarzyszeń robotniczych m. Łodzi, ogólnokrajowy zjazd delegatów związku zawodowego robotników przemysłu metalowego w Królestwie Polskim.

— **Orkiestra przy straży ogniowej.** Staraniem grona miłośników muzyki przy II oddziale łódzkiej ochotniczej straży ogniowej utworzyła się amatorska orkiestra, której kierownictwo objął p. Ryszard Krause. Ćwiczenia orkiestry odbywała się każdego niedzielnego wieczoru. Narazie orkiestra liczy już 15 osób.

— **W sprawie centralnego ogrzewania.** Komitet opałowy wezwął właścicieli domów mieszkalnych z centralnym ogrzewaniem, by najpóźniej do 5 listopada złożyli w wydziale węglowym przy delegacji zaprowiantowania miasta (Nowy Rynek № 14) następujące dane: imię i nazwisko, dokładny adres domu, listę obecnie zamieszkałych lokatorów z podaniem ilości zajmowanych pokoi, ilość pokoi, zajętych na biura, sklepy i składki, czy dom ma t. zw. „cugli“, czy w domu w pokojach ustawione są piece, lub piecyki, czy ruszta w kotłach nadają się do palenia miazem, czy posiadają zapas paliwa i jakiego. Po 5-m listopada zgłoszenia przyjmowane już nie będą.

— **Zapasy ziemniaków.** Wydział Zaprowiantowania miasta otrzymał z Łeczyńskiego większe zapasy ziemniaków. Ponieważ w powiecie niema kolei, Magistrat urządził 2 składnice — jedną w Podgębicach, drugą w Ozorkowie, gdzie ziemniaki będą przez zime koczowane, a na wiosnę zostaną zwiozane do Łodzi.

— **Sprzedż marmelady.** Fabryka marmelady Delegacji Zaprowiantowania m. Łodzi przygotowała dotychczas 40 000 funtów marmelady. Jedną na razie Delegacja sprzedaje jeszcze marmeladę importowaną, zaś własnego wyrobu pozostawia na zimę.

Ze związków i stowarzyszeń

— **Ze Związku szewców i kamaszniczków.** Aby ogółowi członków dać możność szczegółowego zapoznania się z wynikiem strajku, zarząd Związku Zawodowego Szewców i Kamaszniczków zwołuje w dniu 11-go listopada r. b. o godz. 3-ej po południu w lokalu Rady Związków i Stow. Rob. (ul. Pułska 11a) nadzwyczajne w tym celu zebranie sprawozdawcze z następującym porządkiem obrad: 1) Sprawozdanie ogólne; 2) Sytuacja obecna; 3) Wola włośc.

Ze względu na bogaty i ciekawy materiał sprawozdawczy, pożądanym jest jaknajliczniejszy udział pracowników szewskich.

— **Ze Zgrom. fryzjerów.** W niedzielę, dn. 4 listopada, o godz. 2-ej po poł. w lokalu przy ul. Ewangelickiej № 7 odbędzie się ogólne kwartalne zebranie urzędu starszych Zgromadzenia fryzjerów i perukarzy.

Porządek obrad zapowiada: 1) wybory starszego i podstarszego; 2) odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania; 3) sprawozdanie kasowe; 4) wypis uczniów na czeladników i czeladzi na majstrów; 5) wolna uchwała członków.

Teatr i Muzyka.

Teatr Polski (Cegielska 68)

Dyrekcja teatru łódzkiego wznowia dziś „Dziady“ Adama Mickiewicza w układzie scenicznym Stanisława Wyspiańskiego.

Przedstawienia teatralne przy Re-sursie Rzemieślniczej.

Na ogólne żądanie publiczności, Teatr przy Re-sursie Rzemieślniczej Chrześcijańskiej wystawia w nadchodząca niedzielę dn. 4 listopada powieści „Gwiazde Syberji“, dramat narodowy w 4 aktach ze śpiewami hr. Starzeńskiego. Ze względu, że ogromna część publiczności odeszła od kasy, wobec tego prosimy wczesniej zapo-biegać sobie w bilety, które są do nabycia od środy: w kasie przy Re-sursie, i dla wygody Sz. Publiczności w cukierni W-go Z. Kryżanowskiego, Piotrkowska № 79. Dyrekcja Teatru zaznacza, że przedstawienia będą się rozpoczynać o 6 i pół w punktualnie.

Koncert jubileuszowy H. Bensmana

Dnia 3 listopada w Sali Koncertowej przy ul. Dzielnej 18, z okazji 25-letniej pracy kompozytorskiej, odbędzie się Koncert Jubileuszowy Mate-usza Bensmana, znanego w szerokiej kręgu naszych melomanów muzyka i kompozytora.

W zapowiedzianym koncercie weźmie udział: dyr. Barcewicz, T. Föder, pani Halina Leska p. Gruszczyńska, świetny tenor, który przed swym wyjazdem do Berlina, gdzie został powtórnie zaangażowany do królewskiej opery, wystąpi prawdopodobnie po raz ostatni.

W programie koncertu figurują m. in. również kompozycje jubilat, których wykonanie, przez cieszących się taką popularnością artystów zyskało im już poprzednio szeroki rozgłos i wzięcie.

Z Warszawy.

Ze stronnictw. — Ukaranie kupcy. — Kredyt dla własności nieruchomości.

W sali Re-sursy obywatelskiej odbyło się wczoraj zebranie polityczne, zorganizowane przez „Stronnictwo narodowe“.

Pierwszy referat „O znaczeniu Rady Regencyjnej“, wygłosił p. W. Mazurkiewicz. „Stronnictwo narodowe“, a właściwie jeden z jego przywódców, p. Zbrowski, jest twórcą koncepcji Rady Regencyjnej i dlatego też „Stronnictwo narodowe“ jest dumne, że ten właśnie państwowy organ zwierzchni jest już dziś faktem dokonanym. Zdaniem mówcy, naród polski powinien zapewnić Radzie Regencyjnej poparcie, okazać jej posłuch i karność.

Z kolei p. Zbrowski nakreślił program polityki i zadania przyszłego rządu polskiego. Stronnictwa polityczne w kraju i zagranicą muszą zaprzestać „reprezentowania“ narodu polskiego. Rolę tę spełnia obecnie Rada Regencyjna.

— **Sprzedż artykułów spożywczych sfalszowanych lub zepsutych** nie zmniejsza się, pomimo dość surowej kontroli, przeprowadzonej nad sklepami przez opiekę sanitarną okręgową. Oto w ostatnich dniach opiekę X okręgu skazała kilkudziesięciu kupców na karę od 20—50 mk. za sprzedaż takich artykułów.

— **Straty ponieszone przez właścicieli domów** stają się z biegiem czasu coraz dotkliwsze. Znaczny procent z posród właścicieli domów zagrożony jest w swem posiadaniu, zwłaszcza gdy nadejdzie konieczność spłaty różnych długów, objętych jeszcze dotąd moratorium. Z tego powodu ujawnia się wśród właścicieli dążenie do uzyskania kredytu ratunkowego. Obecnie wypracowywany jest projekt taniego kredytu dla własności nieruchomości. Polega on na tem, aby poszczególne właściciele nieruchomości mogli otrzymywać znaczniejszą pożyczkę z Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, zabezpie-

ozone na hypotekach i prócz tego zagwarantowane przez magistrat zastawem pożyczki miejskiej z 1916 r. Starania o uzyskanie tego kredytu oraz gwarancji magistratu mają podobno widoki pomyślne i sprawa ta ma być zdecydowana w najbliższej przyszłości.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo).

Wielka Kwatera Główna, 29-go października :

Zachodnia widownia wojny.

Front wojsk gen. feldmarszałka Ks. Rupprechta Bawarskiego

Opary i mgła ograniczyły w Flandrii działalność bojową. Pomimo to wzdłuż Izery ogień był ożywiony. Zwłaszcza pod Dixmuiden doszedł on w nocy do dużej gwałtowności. Natarcia oddziałów nieprzyjacielskich na północ od miasta rozchwiałały się.

Między lasem Houthoult a Lys przeciwnik zalewał naszą strefę bojową pojedynczymi silnymi falami ogniom. Piechota angielska, następując po ogniu huraganowym granatów dymnych, natarła na północ od drogi Boesinghe-Straden; fale szturmowe zalały się w naszej akcji obronnej.

Front Niemieckiego Następcy Tronu.

W okolicy Chemin des Dames mocne siły francuskie, po gwałtownym przygotowaniu artyleryjskim, przynęśliły dwukrotnie szturm pod Braye. Rażony ogniem naszym, a w poszczególnych miejscach kontratakami naszej załogi okopowej, nieprzyjaciel musiał się cofnąć; poniósł on ciężkie straty i pozostawił w rękach naszych jeńców.

Wśród innych armii działalność bojowa ożywiła się jedynie w niektórych miejscach.

Od dnia 22 października przeciwnicy utracili w walce powietrznej i w ogniu obronnym 48 samolotów, a wśród nich 3 na ziemi rodzimaj.

Porucznik Müller stracił 30-go i 31-go lotnika nieprzyjacielskiego, porucznik Bülow 22-go i 28-go.

Wschodnia widownia wojny

Żadnych szczególnych wydarzeń nie było.

Front macedoński.

W kotlinie Monastyrskiej, w łuku Cerny oraz od Wardaru do jeziora Doiran artylerje zwalczały się z ożywieniem.

Włoska widownia wojny.

Podniesiony powrotem duch zaczepny dywizji niemieckich i armii austriacko-węgierskich generała piechoty Ottona v. Belowa spowodował zalamanie się całego frontu nad Isonzo.

Pobita druga armja cofa się w kierunku Tagliamento. Trzecia armja włoska stawiała tylko przez krótki czas czoło natarciu na swe stanowiska od Wippach do morza; obecnie cofa się pospiesznie wzdłuż wybrzeża Adriatyckiego.

Również na północ od szerokiego miejsca przedarcia linii nieprzyjacielskich zachwiał się front włoski w Karyntii aż do wawozu Ploöken.

Strzaże tylnie nieprzyjaciela dotychczas usiłowały daremnie powstrzymać nieopohamowane parcie naprzód armji sprzymierzonej.

Niemieckie i austriacko-węgierskie wojska stoją pod Udine, dotychczasową Wielką Kwaterą Główną włoską.

Austriacko-węgierskie dywizje wzięły Cormons i przybliżają się w obwodzie nadbrzeżnym ku granicy kraju.

Wszystkie drogi są przepięknie uciętymi w nieladzie kolumnami wozów, armji i ludności włoskiej.

Włoska ludność i zdobywcy ciągną w kierunku...

Gwałtowna burza, połączona z deszczem ulewym, szalała wczoraj nad potężnym polem bojowym 12-ej bitwy nad Isonzo.

Pierwszy General-Kwatermistrz Ludendorff.

Wieści z Rosji.

Zamknięcie oddziałów związku oficerskiego.

Donoszą z armji czynnej do „Rus-skich Wiedomości“ o zamknięciu istniejących na froncie pułkowych, dywizyjnych i brygadowych oddziałów Związku oficerskiego. W powziętych uchwałach wskazano na konieczność oddania pod sąd Komitetu głównego, który usiłował użyć oficerów frontowych do celów kontrrewolucyjnych, którzy weszli do tego Związku, jako do bezpartyjnego związku zawodowego. Nadto wzywa się oficerów do łączenia się z żołnierzami pomocy organizacji wojskowych.

Rady Wilenki.

„Birżew. Wiedom.“ donoszą, że Kiereński i komisja wykonawcza Rady robotników i żołnierzy otrzymała od prezesa komitetu robotniczego armji północnej Wilenkiina depesze treści następującej:

Wiemy, że zapewniający wolność Rosji pokój nie jest narazie możliwy.

Wobec panujących jednak stosunków niemożliwym jest również dalsze prowadzenie wojny, a dlatego oświadczamy w pełnej świadomości odpowiedzialności naszej wobec Rosji, że gdy z jednej strony trwa walka o pokój demokratyczny, z drugiej muszą być stworzone warunki, umożliwiające dalsze prowadzenie wojny.

Polóżcie kres wewnętrznemu zamieszaniu w kraju lub otwarciu przyczyn, że Rosja jest zwyciężona. — Wznowcie siłę armji lub pozwólcie Rosji poddać się zwycięzcy niemieckiemu. Innych ewentualności tutaj niema.

Evakuacja Kronsztadu.

Z Amsterdamu donoszą: Jak się dowiaduje agencja Reutersa z Petersburga, ludność cywilna zaczyna opuszczać Kronsztad.

Rezolucja polityczna.

Pet. Ag. Tel. donosi z Moskwy: Pod koniec dyskusji o wojnie i pokoju konferencja polityków powzięła rezolucję treści następującej: Pomimo tryumfu floty niemieckiej na morzu Bałtyckim i poważnego zagrożenia Petersburga, opinia publiczna odrzuca wszelką myśl o zdradzie sprawy koalicyjnej i pokoju oddzielnym.

Przyjęto również rezolucję takiej treści: Konferencja poleca przedstawicielom swym w parlamencie petersburskim, ażeby usilnie zażądali od rządu natychmiastowego usunięcia armji z pod wpływów polityki, ograniczenia działalności komisji pułkowych do prac wyłącznie gospodarczych, wprowadzenia na nowo dyscypliny wojennej, wzmocnienia władzy centralnej i miejscowej, przywrócenia powszechnego porządku drogą ogłoszenia stanu wojennego w miejscowościach, zarażonych anarchią, wreszcie zrzeczenia się wszelkich poczynań niebezpiecznych i oparcia gospodarczego życia na zasadach stałych.

Flota czarnomorska.

Donoszą z Sewastopola do pisma moskiewskich, że flota czarnomorska postanowiła wywiesić flagę z napisem: „Federacyjna republika demokratyczna“.

Uchwałę tę wprowadzono w wykonanie na wszystkich statkach floty czarnomorskiej. Flaga ta pozostanie obok Andrejewskiej, aż do zwołania konstytuandy.

Telegramy.

Dymisja kanclerza przyjęta. BERLIN. 29.X. Dzisiejszy „Lokalanzeiger“ pisze: Jak się dowiadujemy, cesarz zdecydował się przyjąć dymisję kanclerza Rzeszy d-ra M...

O jego następcy nic pewnego jeszcze nie wiadomo, jednak nazwisko jego powinno w ciągu dnia być ujawnione urzędowo.

Hr. Hertling kanclerzem?

BERLIN, 29.10. „Berliner Ztg. a.M.“ pisze: Jak się dowiadujemy, wczoraj popołudniu cesarz przyjął bawarskiego prezesa ministrów hr. Hertlinga i zaproponował mu objęcie stanowiska kanclerza Rzeszy.

Hr. Hertling poprosił o czas do namysłu i zanim powzięmie decyzję ostateczną, odbędzie szereg narad.

Nowy kanclerz Rzeszy.

BERLIN, 19.10. „Deutsche Kriegszeitung“ pisze: Od wczoraj prowadzono pertraktacje z bawiącym w Berlinie dotychczasowym bawarskim prezesem ministrów, dr. Hertlingiem, w sprawie objęcia stanowiska kanclerza Rzeszy. Hr. Hertling zażądał narazie czasu do namysłu, obecnie zaś, jak dowiadujemy się, zdecydował się na objęcie stanowiska kanclerza Rzeszy. W dalszej konsekwencji tego kroku nastąpią również zmiany na najwyższych urządach Rzeszy.

Mowa hr. Seidlera.

WIEDEŃ. Wszystkie dzienniki jednomyślnie wyrażają się z wielkim uznaniem o sobotniej mowie prezesa gabinetu austriackiego w Izbie panów, który wypowiedział się za pokojem, osiągniętym na drodze wzajemnego porozumienia.

Dr. Seidler oświadczył między innymi, co następuje: „Cele nasze są teraz te same, jakie były wówczas, gdy zdecydowaliśmy się wystąpić do walki: obrona naszego bytu przeciwko groźbom wrogów, zapewnienie naszej wolności i niezawisłości.

„Nasze sukcesy wojskowe i nasza siła oporu, które — w stosunku do umiarkowanych celów i braku dążeń agresywnych — uważane być muszą za nader wielkie, upoważniły nas do zainicjowania wszczęcia rokowań pokojowych.

„W poglądach naszych nic się nie zmieniło i jesteśmy gotowi zasiąść z nieprzyjacielem do wspólnego stołu, jeżeli jest on tylko ożywiony tymi samymi poglądami i nie zamierza narzucać nam jednostronnego pokoju, lecz chce stworzyć pokojowe współzycie, oparte na równouprawnieniu narodów.

Dzienniki, cytując ten ustęp mowy zaznaczają, że jest on nader znamienny w chwili właśnie, gdy wojska państw centralnych prowadzą zwycięską ofensywę na froncie włoskim.

Uchwały zjazdu socjalistów austriackich.

BERLIN. Z Wiednia donoszą do „Berliner Abendpost“:

Zjazd socjalistów austriackich uchwalił następującą rezolucję, wniesioną przez przywódcę stronnictwa socjalistycznego, dr. Viktora Adlera:

Zjazd uznaje za oczywisty obowiązek przedstawicielstwa politycznego i parlamentarnego socjalistów wyzyskać z całą energią wszelką sposobność działania na rzecz pokoju. Rządowi należy postawić żądanie usilne, aby, dążąc po drodze, na którą już wkroczył, wezwał wszystkie państwa wojujące do zebrania się na narady pokojowe, oświadczając jasno i wyraźnie, że jest sam gotów i że pozyska w tym celu także sprzymierzeńców swoich, do rozpoczęcia rokowań takich, i to pod hasłem: Bez aneksji i zwrotu strat, a w szczególności zaznaczając, że nie ma zamiaru utrzymać Serbji albo niepodległej Polski w jakiegokolwiek zależności ekonomicznej lub wojskowej i że w końcu gotów jest poczynić i przyjąć pewne propozycje co do utworzenia przez rozbrojenie międzynarodowe i obowiązkowe rozstrzygnięcie wszelkich zatargów pomiędzy państwami, nowego prawa ludów i zapobiegnięcia w ten sposób powtórzenia się szalejącego dziś mordu narodów.

Pozatem zjazd uchwalił jednomyślnie, bez wymieniania nazwisk, wyrazić współczucie ofiarom wolnej myśli podczas wojny obecnej.

Głosy neutralne.

KOPENHAGA, 29.X. W sprawie ofensywy niemiecko-austriackiej na froncie włoskim pisze „Nationaltidende“: I znowu państwa centralne uprzedziły koalicję i sprawiły niespodziankę Włochom. Niema jakiegokolwiek widoków, ażeby ofensywa angielsko-francuska mogła pomóc Cadornie, i należy przyjąć, że ilość wojsk angielsko-francuskich, jakie mogą być wysłane na front włoski, nie jest zbyt wielka. Zdaje się jednak, że angielskie i francuskie kierownictwa wojskowe będą zmuszone do wysłania wojska do Włoch. Koalicja musi zastosować wszystkie środki w celu przeszkodzenia wytworzeniu się we Włoszech takiego stanu rzeczy, jakiego widownią była Rosja.

Wzburzenie we Włoszech.

LUGANO, 29.10. — Z włoskich miejscowości nadgranicznych nadeszły wczoraj pierwsze wiadomości o

obrzygnięciem wzburzeniu we Włoszech, jakie zapanowało jeszcze przed ogłoszeniem ostatnich doniesień z frontu.

Do Medjolanu nadeszła pierwsza wiadomość o rozpoczęciu nowej ofensywy w południe dnia 23 października. Dzienniki były rozchwytywane. Napięcie nastrojów wzrastało z każdą chwilą.

To, o czym pisma przemilczały, prostowali żołnierze, mówiąc: „To nieprawda“. Masy ludowe natychmiast zawołały: „Żle z nami“. Fale wzburzenia wzrastały coraz bardziej.

Redakcje pism zasypywane były pytaniami. Wielkie przestrzenie pomiędzy placem katedralnym, ratuszem a Scala, zapelnili zdenerwowany tłum, hałaśliwie roztrząsający wszelkie możliwości nowej sytuacji wojennej.

Od dwu i pół lat nie było tak ożywionego ruchu w halach i pod łukami na placu, jak teraz, kiedy obiegają najdziksze pogłoski.

Zamknięcie granicy włoskiej.

BERN, 29.X. Dzienniki donoszą, iż granica włoska została zamknięta.

Zamknięcie portów adriatyckich.

BERLIN. Korespondent „Lokal Anzeigera“ donosi z Karlsruhe: Jak dowiadują się dzienniki szwajcarskie z nad granicy włoskiej, od nocy z wtorku na środę zamknięte są z rozkazu władz wszystkie porty włoskie na Adriatyku.

Dzienniki szwajcarskie donoszą dalej, że włoskie dowództwo wojskowe ogłosiło ograniczenie ruchu osobowego na kolejach na tydzień.

W Medjolanie rozlepieno odezwy, wzywające mieszkańców do spokoju i zapewniające, że Lombardia nie grozi żadne niebezpieczeństwo.

5,000 dział.

BERLIN. Z Karlsruhe donoszą do „Lokal Anzeigera“: Paryski „Petit Journal“ donosi z Rzymu: Na froncie włoskim 5,000 dział odpowiada na ogień nieprzyjacielski. W akcji obronnej uczestniczyło też około 500 dział francuskich i angielskich.

Nowy gabinet włoski.

LUGANO, 29.X. Agencja Stefani'ego donosi z Rzymu:

Wczoraj rano król włoski naradził się z ministrami Sonnino i Orlando.

Według doniesienia „Messagero“, Orlando ma otrzymać polecenie utworzenia gabinetu.

Pierwszy strzał amerykański.

HAGA, 29.X. Biuro Routera donosi z Nowego Jorku:

Ogłoszone urzędowo, że wojska amerykańskie znajdują się już w wysuniętych okopach francuskich.

Artylerja Stanów Zjednoczonych wystrzeliła już swój pierwszy strzał w kierunku linii nieprzyjacielskich.

Telegramy własne

Cesarz Karol na froncie włoskim.

POLA, 29.10. (w) — Cesarz Karol I przebywał dziś w obrębie walk w Pola. Łódź motorowa przewiozła najpierw monarchę na pokład krążownika „Admirał Spaul“ poczem cesarz odwiedził kilka stojących w porcie niemieckich i austro-węgierskich łodzi podwodnych, a po południu wizytował umocnienia i stacje nurkowców w Brione Minore i Brione Grande.

Wyrzuty pod adresem koalicji.

BERN, 29.10 (w) — Wiele pism medjolańskich podnosi zarzuty przeciw koalicji, że nie przeszkodziła Niemcom w przetruceniu wojsk.

W celu uniknięcia rekwizycji.

BAZYLEA, 29.10. (w) — Agencja Havasa donosi z Rio de Janeiro: — Gdy władze brazylijskie chciały obłożyć aresztem internowaną w porcie miejscowym niemiecką kanońską „Eber“ — załoga podpaliła statek i zatopiła go.

Ucieczka internowanych.

GENEWA, 29.10 (w) Według informacji pism porannych, paryski „Journal“ donosi z Nowego Jorku:

Internowanemu w porcie Macpherson porucznikowi morskiemu, Bergowi wraz z 9 ludźmi załogi niemieckiego okrętu „Appam“ udało się zbiec. Poszukiwania za pomocą psów policyjnych nie dały żadnych rezultatów.

(Mowa tu o poruczniku Hansie Berg, który w swoim czasie, na rozkaz komendanta „Mewy“ doprowadził zdobyty statek „Appam“ wraz z pasażerami i załogą zatopionych okrętów do portu Newport.)

Ataki tureckie.

BAZYLEA, 29.10 (w). Do pism bazylejskich donoszą z Medjolanu, że nadeszły tam wiadomości o silnych atakach, przedsięwziętych w dniu 23 b. m. przez arabów i Turków w Tripolisie.

HELENOW W czwartek, d. 1 listopada odbędzie się: **PLAC SPORTOWY**
Gra w piłkę nożną — między I-emi i II-giemi drużynami „Sturmu“ i „Łódzkiego Klubu Sportowego“
 Początek gier o godz. 10-ej rano i 2-ej po południu

Potrzebna sala
 z oświetleniem, opałem i fortepianem
 (ewent. bez)
 na przeciąg 4—6 miesięcy - po kilka godzin w tygodniu.
 Adresy proszę składać w adm. „N. K. Ł.“ sub „SALA“

Rutynowana nauczycielka
 przyspasabia na stopnie celujące do wszystkich klas szkół średnich. Specjalność: język niemiecki i matematyka. Analfabetów wyucza w krótkim czasie polskiego, niemieckiego i arytmetyki do buchalterji.
 Benedykta 14 m. 28.

RESZTKI
 na ubiory i okrycia damskie, męskie i dziecięce oraz sukna na kurtki i ubrania uczniowskie i skautowskie chustki zimowe wyprzedaje, Piotrkowska 24, II piętro, fr.

Detaliczna sprzedaż
 po hurtowych cenach
resztki różnych towarów jak: na garnitury damskie i męskie, na bluzki i suknie, oraz bostony, szewioty, sukna, korthy, różne cagi i barchany: białe i kolorowe — dostać można jak najtaniej przy ulicy Dzielniej 34 m. 14 (poprzedz. na oficyjna I piętro).
UWAGA! kapowane **OBUWIE** po bardzo tanich cenach!
 Ceny stałe. Ceny stałe.

RESZTKI
 (ulica Widzewska 40, m. 10). Bardzo tania wyprzedaje resztek na damskie, męskie, dziecięce ubrania i okrycia. Drap, podszywka i wetolina. Bostony, szewioty, alpazi i satyna. Towar specjalnie na ubrania i bluzki dla skautów. Wielki wybór rozmaitych chustek Barchany zimowe białe: surowe i kolorowe. Różne bawelniane resztki, tiul krepki i cagi. jak również duty wybór in. towarów w resztkach Łódź, ul. Widzewska 40, m. 10. front II piętro na prawo. Ceny niskie, lecz stałe. Otwarte od godz. 9—1 w poł. i od 3—8 wiecz.

Lekcji muzyki (na fortepianie)
 udzielam na przystępnych warunkach Benedykta 14. m. 28 lewa oficyjna.

Lekarz-Dentysta
H. Lewiła
 Choroby zębów i jamy ustnej.
 Przyjmuje od 10—2 i od 4—7.
 Piotrkowska № 17.

OGŁOSZENIA DROBNE:
Bronisława Swiderska zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi.
Józef Gabriel zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi.
Helena Szmidt zgubiła legitymację chlebową wydaną z ul. Zakatnej na 1 osobę.
Kamsta do sprzedania na kopy i „pudy“ po Przystępnej cenie. Zielona № 12.
Kupię lub wydzierżawię ziemię z zabudowaniem na ogrodnictwo w bliskości Łodzi Adresy proszę składać do redakcji pod lit. W. E. 62.
Kasa „National“ i furgon piekarski kryty, mało używany do sprzedania. Wiadomość: ul. Zawadzka 19, skien Sikorskiego.
Matyła Proskuryń z zgubiła książeczkę na emeryturę z kasy powiatowej, wydaną z Delegacji Nies Pom Biedn. za № 1596.
Umeblowany pokój do wynajęcia, z opałem i światłem, dla przyzwolonej pani lub małżeństwa: Sienkiewicza № 56 m. 54.

174 Piotrkowska Sortownia Chrześcijańska, przetrabia, niuje, reparuje, odwieża, czyści, plerse chemicznie i farbuje garderobę męską. Roboty wykonywa tanio, szybko i starannie.
Zaginęła legitymacja na chleb, wydana dla 9 osób z 6 uczestku na imię Frandle Gerszkowicz.
Zaginęła legitymacja chlebowa, wydana dla 6 osób z uczestku przy ul. Pańskiej 1 na imię Samuel Edelsburga.
Zagubiono legitymację chlebową, wydana z 5 uczestku na 2 osoby, na imię Józefa Zadzwiłskiego.
Zaginęła legitymacja na chleb, wydana z uczestku przy ul. Młynarskiej № 2 dla 6 osób na imię Haskela Szmulka Skowrońskiego.
Zaginęł dowód № 200623. Oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego Zachodnia № 31.
Zaginęł paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Marii Dośniot.
Zaginęł paszport niemiecki, wydany w gm. Bruss na imię Władysława Garwickiego.
Zaginęła legitymacja na chleb dla 6 osób, wydana z 40 uczestku na imię Brła Zacharjasza.
Zaginęła przebiegła a na kartofle wydana z magistratu m. Łodzi, na imię Andrzeja Kolniarkiego.
Zaginęł paszport niemiecki, wydany w Konstancjowie na imię Antoniego Kozłuka.